

VRELO I VRHUNAC KRŠĆANSKOG ŽIVOTA

(Vojko Devetak, *Nedjeljno euharistijsko slavlje, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1974.*)

Marin Škarica

S pravom II. vatikanski koncil u *Konstituciji o Svetoj Liturgiji* naglašava da je liturgija vrhunac prema kojemu teži djelovanje Crkve, ali u isto vrijeme ona je i izvor iz kojega proizlazi sva njezina snaga. Koncil ističe da se u liturgiji, a posebno u euharistijskoj žrtvi, ostvaruje djelo našega otkupljenja. Život s Crkvom u liturgiji u najvećem stupnju omogućuje vjernicima, da svojim životom ukažu drugima na misterij Krista i Crkve.

U liturgiji je na poseban način prisutan Krist, pa su liturgijske akcije na poseban način svete i prikladne da posvete članove Crkve (SC 7). Budući da je liturgija prvi i nenadoknadiivi izvor posvećivanja, iz koga vjernici mogu crpiti pravi kršćanski duh, potrebno je da vjernici liturgiju dobro upoznaju, da bi mogli u njoj što aktivnije sudjelovati i tako što više duhovnog ploda imati (SC 14).

Zbog svega toga Koncil je preporučio i odredio, da se provede što sustavnija i djelotvornija liturgijska obnova. I poslije Koncila izdano je više uputa i odredaba, koje promiču i potiču liturgijsku obnovu i što aktivnije sudjelovanje vjernika u liturgiji. Kako je euharistijska žrtva vrelo i vrhunac svega kršćanskog života (LG 11), najviše se upravo nastojalo i učinilo, da se sv. misa obnovi i prilagodi za što aktivnije i plodonosnije sudjelovanje vjernika u njoj. Mnogo je o tome u svijetu zadnjih godina napisano knjiga, rasprava i članaka.

I u nas je o tome ponešto pisano, ali sve su to uglavnom samo članci, poticaji i tumačenja. Do sada, na žalost, nismo imali knjigu, koja bi obradila ili prezentirala otajstvo mise današnjem čovjeku u svjetlu koncilskih i pokoncilskih dekreta i uputa. Upravo zbog toga sada radosna srca pozdravljamo nedavno izišlu knjigu Vojka Devetaka *Nedjeljno euharistijsko slavlje*. Cestitamo autoru i izdavaču, što su nas obogatili jednom zaista vrijednom i više nego potrebnom knjigom.

Pisac u uvodu navodi razloge i korisnost izdavanja knjige: »Mnogima je euharistijsko slavlje još uvijek nepoznanica, ili o njemu imaju tek poneku blijedu ideju. Zbog toga su kod mise tako pasivni i duhom odsutni. Misa im je duga, dosadna, jedva čekaju kad će završiti... A kada se vjernici pripremaju za nedjeljno euharistijsko slavlje? Da li se uopće pitaju što je misa? Što ona znači? Što se tu zbiva i doživljava? Koji je njihov udio u misi?... Ne shvaćaju da je pravo svetište svijeta oltar njihove župne crkve, gdje se Božji narod sastaje s uskrslim i živim Kristom, koji sa svojim pukom obavlja tajnu svoje Večere« (5). Zato, nastavlja autor, da se misa ne bi promatrala samo površinski, potrebno ju je proučiti i prezentirati današnjem čovjeku i to na takav način, da je vjernici ne samo shvate, nego i da pozele onaj sadržaj što ga Krist nama pruža u svetoj misi. »Kad u duhu kršćanima misa zablista u svem svojem bogatstvu i punom sjaju, onda mu ona neće biti 'teška dužnost' već draga i poželjna. Ovom knjižicom želi se bar donekle tome doprinijeti. Postepenim prezentiranjem misnih obreda nastoji se na konkretan način prodrijeti u njihovo značenje i međusobnu povezanost... Želi se naglasiti, učiniti uočljivim temeljne indikativne i odlučne elemente, da bi se euharistijsko slavlje što životnije asimiliralo« (6). Pisac ujedno naglašava da ovom knjigom nije protumačio čitavo otajstvo euharistijskog slavlja. »Misa je živa stvarnost pa je kao takva nužno podvrgnuta usavršavanju, produblivanju i obnavljanju« (6). Zbog toga će ona i unaprijed biti posuvremenjivana.

Smatramo da je pisac potpuno uspio u onome što je namjeravao. Ova nam knjiga zbilja sustavno i detaljno uvodi u otajstvo euharistijske žrtve, jer nam sustavno tumači smisao i značenje svakog pojedinog dijela mise i svakog čina i pokreta u misi. Sve tumačenja je izlaganje temelji se na koncilskim i pokon-

ciljskim dekretima i uputama o liturgiji i misi. Pisac se obilno služi najnovijom literaturom potkrepljujući svoje stavove mnogim navodima i mišljenjima poznatih suvremenih liturgijskih pisaca. U knjizi je također vrlo mnogo navoda iz koncilskih i pokoncilskih dekreta i uputa te iz Svetoga Pisma. Sve to autor vrlo lijepo i znalački uklapa u svoje razlaganje; stil mu je vrlo lagan i ugodan, pa se knjiga čita s velikim zanimanjem i ugodnošću; ni najmanje se ne osjeća da je ona zapravo zamišljena kao školski priručnik.

Autor vrlo dobro poznaje materiju o kojoj piše; dobro je proučio koncilске i pokoncilské dekrete i upute, te veliki izbor knjiga poznatih liturgičara, pravivši znalački u moru moderne literature o tome predmetu.

Prema uvodu izgleda da je pisac ovu knjigu u prvom redu namijenio vjernicima, da bi što bolje shvatili i upoznali otajstvo mise. Smatram ipak, da bi ova knjiga prvenstveno trebala postati pratilac svakog svećenika, redovnika, redovnice, studenta teologije i katoličkih intelektualaca. Za obične vjernike je ipak preteška. Svi oni koji su na bilo koji način predsjedatelji i predvoditelji zajednice vjernika, prvenstveno svećenici, katehete i katehistice, trebali bi pažljivo proučiti ovu knjigu i pročitati je više puta, da bi sami potpuno shvatili duh i značenje euharistijske žrtve i sve ono što od nas traži koncilski i pokoncilski liturgijski duh, da bi onda to mogli prenijeti i na zajednicu vjernika koja im je povjerena.

Vidimo, na žalost, da je slavljenje Euharistije u mnogim župama i zajednicama još daleko od onoga što očekuje i zahtijeva obnovljena pokoncilska liturgija. Ne možemo krivnju za to prebaciti samo na vjernike, počesto glavna krivnja leži na svećenicima, jer sami nisu još potpuno ušli u duh pokoncilské liturgije, pa ga ne mogu ni na vjernike prenijeti. Stoga ne bi smjelo biti nikoga, kome je na srcu duh Crkve i duh Koncila, a da ne prouči pominjivo ovu knjigu.

Ova će knjiga vjerojatno brzo doživjeti i drugo izdanje. Htjeli bismo zato dobronamjerno upozoriti na dvije-tri stvari, koje bi se u drugom izdanju mogle ispraviti. U predgovoru bi trebalo naglasiti, da je knjiga prvenstveno namijenjena svećenicima i svima koji na bilo koji način odgajaju vjernike.

Teolozi danas vole govoriti i često govore i pišu o posvetnoj moći čitave euharistijske molitve, čitave anafore kao cjeline. Time se hoće reći i naglasiti, da je čitava euharistijska molitva jedna jedinstvena cjelina i da ona uzeta u svojoj cjelini uprisutnjuje Kristovo pashalno otajstvo. Time se ipak ne niječe centralno značenje, to jest moć posvete samim Kristovim riječima ustanove, nego se jednostavno želi naglasiti jedinstvenost euharistijske molitve u njezinoj cjelini. Ovo je u duhu današnjeg ekumenizma, pa smatramo da je trebalo i ovo spomenuti.

Očito je da pisac želi da se što bolje shvati duh i smisao svega o čemu piše, pa se, vođen tom željom, ponekad u knjizi ponavlja. Možda bi stil mogao na nekim mjestima biti malo sažetiji.

Još jedna pravopisna nedosljednost: nekada Tijelo i Krv Kristova piše velikim početnim slovom, a nekada malim. Trebalo bi i to ujednačiti.

Na koncu možemo reći posve iskreno i svijesno: ova knjiga ne bi smjela biti samo ukras naših stalaža, nego djelo koje se ponovno i ponovno čita, meditira i u život provodi.